

LIITE RAVINTOLISIEN OMAVALVONTA

Elintarvikelain mukainen omavalvonta velvoittaa, että elinkeinonharjoittajalla on riittävät ja oikeat tiedot ravintolisistä, joita hän tuottaa, valmistaa, tuo maahan, vie maasta, pakkaa, pitää kaupan, tarjoilee tai luovuttaa elintarvikkeeksi. Tuotteen tulee olla turvallinen eikä se saa johtaa kuluttajaa harhaan.

Ravintolisien omavalvonnan tulisi sisältää ainakin seuraavat seikat:

- **Koostumus:**
  - o raaka-aineiden ja valmiiden ravintolisien mikrobiologien laatu on hyvä
  - o ravintolisät ja niiden raaka-aineet eivät sisällä raja-arvoja ylittäviä määriä vieraita aineita (ympäristömyrkyjä, raskasmetalleja, hometoksiineja ym.)
  - o ravintolisissä on käytetty vain komission ravintolisiä koskevan asetuksen 1170/2009 sallimia vitamiineja ja/tai kivennäisaineita sallittuina kemiallisina yhdisteinä
  - o raaka-aineet eivät sisällä hormoneja eivätkä dopingaineita
  - o sallittuja lisäaineita käytetään enintään sallitut määrät
  - o huomioitava koostumuksen osalta erityisesti herkemmat kuluttajaryhmät (esimerkiksi lapsille tarkoitettujen ravintolisien kohdalla)
- **Uuselintarvikkeet**
Ravintolisä ei sisällä EU:ssa hyväksymättömiä uuselintarvikeainesosia. Uuselintarvikkeilla tarkoitetaan tuotteita, joiden käyttö ihmisravinnoksi on ollut EU:n alueella hyvin vähäistä ennen toukokuuta 1997. Uuselintarvikkeita säätelee asetus (EY) 258/97.
- **Lääke – ravintolisä**
Ravintolisä ei sisällä lääkelain (395/87) 3 §:n tarkoittamia lääkkeitä. Jos ravintolisä sisältää lääkeluettelon aineita tai suuria annoksia vitamiineja ja/tai kivennäisaineita, on suositeltavaa pyytää luokittelu Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealta (entiseltä Lääkelaitokselta).
- **Luomu**
Jos ravintolisiä myydään luomutuotteina (luomu, bio, eko ym.), tuote täyttää luomuasetuksen vaatimukset ja merkinnöissä näkyy kuuluminen luomuvalvonnan piiriin eli luomuvalvojan tunnus.
- **Muuntogeenisyys**
Elintarvikkeen valmistuksessa käytetyistä muuntogeenisistä lajeista tai niistä valmistetuista ainesosista on ilmoitettu pakkausmerkinnöissä ja jäljitettävyyden varmistettu (asetukset (EY) 1829/2003 ja (EY) 1830/2003).
- **Säteilyttäminen**
Kuivattujen mausteyrttien, mausteiden ja maustekasvien mahdollisesta säteilyttämisestä on ilmoitettu pakkausmerkinnöissä määräysten mukaisesti (Huom. muiden ainesosien säteilyttäminen ei ole sallittua; Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus elintarvikkeen käsittelystä ionisoivalla säteilyllä 852/2000).
- **Hyljetuotteet**
Markkinoille saattamisen hetkellä hyljetuotteen mukana on oltava asetuksen (EU) N:o 737/2010 7 §:n tarkoittama todistus.
- **Pakkausmerkinnät:**
  - o on tehty suomeksi ja ruotsiksi
  - o ovat helposti luettavia ja helposti havaittavia
  - o vastaavat koostumusta
  - o tarvittavat käytön rajoitukset ja varoitukset on tehty
- **Markkinointi**
Markkinointi on määräysten mukaista (mm. ettei pakkauksessa tai muussa markkinoinnissa käytetä lääkkeellisiä väittämiä ja että tuotteesta annetut väittämät ovat tosia). Lisäksi markkinoinnissa on otettu huomioon ravitsemus- ja terveystieteitä säätelevän asetuksen (EY) N:o 1924/2006 asettamat vaatimukset väitteiden esittämiselle. Väiteasetuksen 13(3) artiklan mukaan yhteisön hyväksytyjen väitteiden luettelon on arvioitu valmistuvan vuoden 2011 lopussa. Sen jälkeen voi käyttää vain hyväksytyjä väitteitä. Uusia väitteitä voi käyttää

vain hakemalla niille hyväksyntää. Sairauden riskin vähentämiseen viittaavien väitteiden käytölle ei ole siirtymäaikaa, joten niitä ei voi käyttää ennen kuin niille on saatu väiteasetuksen mukainen hyväksyntä. Lasten kehitykseen ja terveyteen viittaavista väitteistä on pitänyt hakea lupaa jo tammikuun 2008 aikana ja niiden käytön siirtymäaikaan vaikuttaa niihin liittyvän päätöksen päivämäärä. Lisätietoa Eviran ravitsemus- ja terveysväitteitä koskevilta sivuilta.

- **Jäljitettävyys**

Elintarvikealan toimija tietää ja pitää kirjaa siitä, mistä ravintolisän raaka-aineet/ravintolisä on ostettu ja mille tahoille ravintolisää on myyty (EU:n yleisen elintarvikeasetuksen 178/2002 mukainen jäljitettävyysvaatimus).

- **Takaisinvedot ja hättävaikeusilmoitukset**

Omaavontasuunnitelma sisältää toimenpiteet mahdollisia takaisinveitoja ja hättävaikeusilmoituksia varten.

- **Muutoksista ilmoittaminen**

Elintarviketurvallisuusvirastolle tehty ravintolisäilmoitus on ajantasainen. Uusi ilmoitus tulee tehdä, kun tuotteen koostumus muuttuu tai ravintolisä poistuu markkinoilta. Myös muutokset yrityksen yhteystiedoissa on syytä ilmoittaa.

Tuotteiden määräystenmukaisuutta voidaan omaavonnassa seurata mm. raaka-aineen toimittajilta saatavin todistuksin, tarkastuksin ja/tai omaavontanäyttein ja tutkimuksin.

Omaavontasuunnitelmasta on säädetty elintarvikelaissa (23/2006, 19-20 §). Omaavontavelvoite ja omaavontasuunnitelman laatiminen koskee kaikkia elintarvikealan toimijoita, niin maahantuoja, valmistaja, kuin markkinoijakin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Paikallinen elintarvikeviranomaisen valvoo, että omaavontasuunnitelmassa on riittävällä tarkkuudella kuvattu ravintolisien määräystenmukaisuuden varmistaminen tuotteen kaikissa vaiheissa, ja että suunnitelma toteutuu käytännössä.

Hyödyllisiä linkkejä

Eviran internetsivut www.evira.fi, Euroopan komission internetsivut www.europa.eu ja Lääkelaitoksen internetsivut www.fimea.fi

Ravintolisät

www.evira.fi – Elintarvikkeet – Valmistus ja myynti – Ravintolisät

Suora linkki: http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/ravintolisat/.

Sivuilta löytyy mm. Ravintolisäopas

<http://www.evira.fi/portal/fi/evira/julkaisut/?a=view&productId=126> sekä muuta hyödyllistä tietoa mm. lainsäädännöstä, valvonnasta ja ilmoituksen tekemisestä.

http://ec.europa.eu/food/index_en.htm – Food and Feed Safety – Labelling and nutrition – Food Supplements

Suora linkki: http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/supplements/index_en.htm.

www.fimea.fi (Lääkelaitos) – Luokittelu ja lääkeluettelo

Suora linkki: http://www.fimea.fi/laakealan_toimijat/luokittelu.

Uuselintarvikkeet

www.evira.fi – Elintarvikkeet – Valmistus ja myynti – Uuselintarvikkeet

Suora linkki: http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/uuselintarvikkeet/

http://ec.europa.eu/food/index_en.htm – Food and Feed Safety – Novel Food

Suora linkki: http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/novelfood/index_en.htm. Sivuilta löytyy mm. uuselintarvikeluettelo (engl. Novel Food Catalogue), jossa kasvi- tai eläinperäisiä tuotteita tai

muita aineita on luokiteltu niiden käyttöhistoriasta tiedetyn tiedon perusteella
<http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/novelfood/nfnetweb/index.cfm>.

Luomuelintarvikkeet

www.evira.fi – Asiakokonaisuudet – Luomu

Suora linkki: <http://www.evira.fi/portal/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/>

http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm - Policy areas – Organic Farming

Suora linkki: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/home_en

Muuntogeeniset elintarvikkeet (GMO)

www.evira.fi – Asiakokonaisuudet – Muuntogeeniset tuotteet (gm)

Suora linkki: http://www.evira.fi/portal/fi/evira/asiakokonaisuudet/muuntogeeniset_tuotteet_gm/

http://ec.europa.eu/food/index_en.htm - Gm Food and Feed

Suora linkki: http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/gmfood/index_en.htm

Säteilytys

www.evira.fi – Elintarvikkeet – Tietoa elintarvikkeista – Käsittely ja säteilyttäminen – Säilyvyyden parantaminen – Säteilyttäminen

Suora linkki:

http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tietoa_elintarvikkeista/kasittely_ja_sailyttaminen/sailyvyyden_parantaminen/sateilyttaminen/

http://ec.europa.eu/food/index_en.htm - Food and Feed Safety – Biological Safety – Irradiation

Suora linkki: http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm

Pakkausmerkinnät

www.evira.fi – Elintarvikkeet – Valmistus ja myynti – Pakkausmerkinnät

Suora linkki: http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/pakkausmerkinnat/

http://ec.europa.eu/food/index_en.htm - Food and Feed Safety - Labelling and nutrition – Food labelling

Suora linkki: http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm

Ravitsemus- ja terveystieteet

www.evira.fi – Elintarvikkeet – Valmistus ja myynti – Pakkausmerkinnät - Ravitsemus- ja terveystieteet

Suora linkki:

http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/pakkausmerkinnat_/ravitsemus_ja_terveysvaitteet/

http://ec.europa.eu/food/index_en.htm – Food and Feed Safety – Labelling and nutrition – Health and nutrition claims

Suora linkki: http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/claims/index_en.htm

Takaisinvento-ohje

www.evira.fi – Elintarvikkeet – Valmistus ja myynti – Takaisinvedot

Suora linkki: http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/takaisinvedot/

Lainsäädäntö

Suomen lainsäädäntö www.finlex.fi

EU:n lainsäädäntö www.eur-lex.europa.eu